

УДК 656.2:334.78:330.341.1

*Вікторія Гудкова
Артур Хомич*

ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГАЛУЗЕВИХ ОБ'ЄДНАНЬ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

У статті розглянуто основні чинники, що характеризують особливу роль інноваційної діяльності та перспективи територіально-галузевих об'єднань підприємств для ефективного функціонування залізничного транспорту.

Ключові слова: територіально-галузеві об'єднання, інноваційна політика, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність.

В статье рассмотрены основные факторы, которые характеризуют особенную роль инновационной деятельности и перспективы территориально-отраслевых объединений предприятий для эффективного функционирования железнодорожного транспорта.

Ключевые слова: территориально-отраслевые объединения, инновационная политика, инновационное развитие, инновационная деятельность.

Basic factors that characterize the special role of innovative activity and prospect of territorial-branch associations of enterprises for the effective functioning of railway transport are considered in the article.

Keywords: territorial-branch associations, innovative politics, innovative development, innovative activity.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування залізничного транспорту України є необхідною передумовою модернізації інфраструктури, переходу на інноваційний шлях розвитку і стійкого зростання національної економіки.

В даний час інновації та інноваційна діяльність набувають все більшого значення для економічної і фінансово-господарської діяльності територіально-галузевих об'єднань підприємств залізничного транспорту, є одним з базових елементів ефективної стратегії та важливим засобом отримання і збереження конкурентних переваг на ринку транспортних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему інноваційного розвитку залізничного транспорту України розробляли Дикань В. Л., Ільчук В. П., Сич Є. М. В працях Ейтутіса Е. Г., Макаренка М. В., Цвєтова Ю. М. здебільшого увага приділялася інноваційним напрямам в процесі реформування залізничної галузі.

Метою статті є вивчення проблем та розробка перспективних напрямів інноваційного розвитку територіально-галузевих об'єднань підприємств залізничного транспорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під інноваціями на залізничному транспорті розуміють систему проривних поліпшень у техніці та технологіях,

© Гудкова В. П., Хомич А. О., 2012

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

спрямованих на відкриття нових можливостей для зростання ефективності залізниць. Транспортна система в цілому повинна зберігати баланс стабільності, підвищувати безпеку руху транспортних засобів та запобігати виникненню дорожньо-транспортних пригод. Саме тому не всі пропоновані і навіть широко затребувані на ринку інноваційні продукти отримують розвиток на залізничному транспорті.

На сьогоднішній день інноваційний чинник розвитку галузі стає визначальним для підтримки конкурентоспроможності.

Техніко-технологічні удосконалення на залізничному транспорті спрямовані на забезпечення зростаючих потреб в перевезеннях вантажів і пасажирів в умовах розвитку економіки України при дотриманні високих стандартів якості в обслуговуванні споживачів. Це можливо на основі ефективного функціонування і ресурсної модернізації залізничного транспорту, постійного оновлення техніки, впровадження сучасних технологій обслуговування ремонту рухомого складу, передавальних пристроїв та інфраструктури, вдосконалення процесів організації праці і управління.

Необхідно відзначити чинники, що характеризують особливу роль інноваційної діяльності для ефективної роботи територіально-галузевих об'єднань.

По-перше, висока фондомісткість залізничного транспорту і значний ступінь морального і фізичного зносу матеріально-технічної бази визначає масштаби інноваційного оновлення основних засобів галузі.

По-друге, скорочення можливості підтримки технічного рівня основних засобів за рахунок капітального ремонту, оскільки більшість ремонтних підприємств має морально і фізично застарілий парк устаткування і технологічного оснащення, орієнтоване на підтримку ресурсу технічних засобів, тоді як ситуація, що склалася, вимагає наявності сучасних інноваційних технологій по відновленню і продовженню ресурсу техніки.

По-третє, недостатня інвестиційна активність, пов'язана з тим, що фінансування за рахунок власних джерел галузі практично вичерпано, а масштаби залучення позикових засобів незначні, що посилює значення інноваційної складової в реалізації інвестиційних заходів.

Окрім зазначеного, слід підкреслити роль інформатизації в економічній діяльності територіально-галузевих об'єднань. Інформаційні технології використовуються не лише безпосередньо для управління перевізним процесом і функціонування інфраструктури, але й в управлінні маркетингом, економікою і фінансами, а також в соціальній сфері. Це вимагає високих темпів технічного і програмного переоснащення інформаційних процесів, що обумовлює необхідність постійного інноваційного супроводу.

Нарешті, значна матеріаломісткість і енергоємність діяльності територіально-галузевих об'єднань визначає актуальність інноваційних заходів щодо ресурсозбереження.

Розвиток територіально-галузевих об'єднань залізничного транспорту на сьогоднішній день спрямований на досягнення параметрів економічної ефективності, екологічної і функціональної безпеки. Це об'єктивний і неминучий шлях галузевої трансформації. Передбачається, що інноваційний процес включає в себе розробку нових технічних рішень і пріоритетних технологій, а також розробку нормативної та технологічної документації за цим напрямом.

Серед пріоритетних завдань інноваційної політики залізничної галузі можна зазначити вдосконалення системи управління перевізним процесом із застосуванням засобів транспортної логістики, будівництво об'єктів

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

інфраструктури, впровадження нових типів рухомого складу, вдосконалення системи управління якістю, забезпечення безпеки руху поїздів. На особливу увагу заслуговує розвиток високошвидкісного і швидкісного руху, який повинен стати каталізатором застосування принципово нових технологій і технічних рішень.

У цілому варто звернути увагу на необхідність здійснення цілеспрямованої інноваційної роботи для задоволення потреб територіально-галузових об'єднань залізничного транспорту. Зокрема, створити умови для комплексного управління процесами залізничних перевезень зокрема шляхом:

- 1) профілактичного технічного обслуговування на основі прогнозного аналізу, а також оптимального завантаження і продуктивного використання рухомого складу і устаткування;
- 2) диспетчеризації та оперативного корегування розкладів руху потягів;
- 3) моніторингу стану залізничних шляхів та інфраструктури;
- 4) інтеграції з іншими транспортними галузями, автомобільним, повітряним і морським транспортом, щоб забезпечувати безперебійний вантажний і пасажирський потік.

Формування механізму забезпечення інноваційної діяльності територіально-галузових об'єднань повинно враховувати перспективи створення високотехнологічних виробництв і промислового освоєння результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Забезпечити інноваційний розвиток підприємств залізничного транспорту можливо за рахунок формування промислово-логістичного парку, як середовища генерування високих технологій. Промислово-логістичний парк є стійкою, функціонально об'єднаною формою технологічного, логістичного та виробничого потенціалів підприємств, а також висококваліфікованого інтелектуального потенціалу вітчизняних інженерів, конструкторів та інформаційних ресурсів науково-дослідних, дослідницько-конструкторських інститутів, вищих навчальних закладів, профільних у галузі залізничного транспорту, діяльність якого спрямована на зростання рівня інноваційної активності та підвищення конкурентоспроможності підприємств транспорту, а також технічного переозброєння вітчизняних територіально-галузових об'єднань.

Головною задачею, що обумовлює необхідність створення промислово-логістичного парку, є забезпечення конкурентоспроможності територіально-галузових об'єднань підприємств залізничного транспорту шляхом створення умов для розвитку наукомістких та високотехнологічних виробництв, ефективного використання потужного інтелектуального потенціалу, комерціалізації наукових розробок та випереджаючого логістичного розвитку залізничного транспорту України за рахунок удосконалення логістичної інфраструктури і налагодження тісного взаємозв'язку між основними елементами інноваційного розвитку галузі – освітою, наукою та виробництвом. Разом з цим, організація залізничної інтеграційної форми, сприятиме зростанню рівня конкурентоспроможності транспортного та промислового секторів економіки країни за рахунок посилення рівня інноваційної спрямованості, реалізації інноваційної політики на збільшення кількості робочих місць та зростання рівня зайнятості населення, підвищення обсягів вітчизняного транспортного виробництва та відповідно, і обсягів перевезень.

Висновок. Таким чином, для успішної реалізації інноваційно-інвестиційних проектів на транспорті і оптимізації інноваційного процесу в цілому доцільно створення комплексного організаційно-економічного механізму. На сучасному етапі розвитку суспільства, розглядаючи основні напрями та перспективи

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

здійснення інноваційної діяльності, в тому числі й на залізничному транспорті, необхідно органічно поєднувати різні форми та джерела розробки і фінансування новітніх технологічних рішень.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алтысбаев С. А.* Подходы к инновационному развитию железнодорожного комплекса / С. А. Алтысбаев // Мир транспорта. – 2005. – № 4. – С. 96-99.
2. *Гапанович В. А.* Инновации в области развития железных дорог, обновление и модернизация техники и совершенствование технологий / В. А. Гапанович // Ж/д транспорт. – 2007 – № 12. – С. 22-25.
3. *Гончарова П. П.* Теоретико-методические аспекты формирования инновационной политики / П. П. Гончарова // Актуальные проблемы экономики. – 2008. – № 4. – С. 62-72.
4. *Дикань В. Л., Зубенко В. О.* Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко. – Харків: УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.
5. *Жук М. В.* Передумови формування національної інноваційної системи прискореного розвитку економіки / М. В. Жук // Актуальні проблеми економіки. – 2008 – № 7. – С. 30-36.
6. *Ільчук В. П.* Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток / За ред. д-ра екон. наук, проф. Сича Є. М. – К.: Логос, 2004. – 381 с.
7. *Сич Є. М., Ільчук В. П.* Інноваційно-інвестиційний розвиток залізничного транспорту / Є. М. Сич, В. П. Ільчук – К.: Логос, 2002. – 256 с.
8. *Цветов Ю. М., Макаренко М. В., Цветов М. В.* Проблеми та основні напрями реформування залізничного транспорту України / Ю. М. Цветов, М. В. Макаренко, М. Ю. Цветов та ін.. – К.: КУЕТ, 2007. – 222 с.